

Byla C-530/20**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2020 m. spalio 20 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Satversmes tiesa (Konstitucinis Teismas, Latvija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. spalio 6 d.

Ieškovė:

SIA „EUROAPTIEKA“

Institucija, priėmusi ginčijamą aktą:

Ministru kabinets (Vyriausybė)

**LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA (Latvijos Respublikos
Konstitucinis Teismas)**

<...> (prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo duomenys)

SPRENDIMAS

dėl kreipimosi su prejudiciniais klausimais į Europos Sąjungos Teisingumo
Teismą siekiant,

kad jis priimtų prejudicinį sprendimą

<...> [bylos numeris]

Ryga, 2020 m. spalio 6 d.,

Satversmes tiesa (Konstitucinis Teismas), <...> [Prašymą priimti prejudicinį
sprendimą teikiančio teismo sudėtis] per parengiamąjį posėdį išnagrinėjęs
dokumentus byloje <...>

dėl *Ministru kabineta 2011. gada 17. maija noteikumi Nr. 378 «Zāļu
reklamēšanas kārtība un kārtība, kādā zāļu ražotājs ir tiesīgs nodot ārstiem*

bezmaksas zāļu paraugus» (2011 m. gegužės 17 d. Vyriausybės nutarimas Nr. 378 dėl vaistų reklamos tvarkos ir taisyklių, reglamentuojančių vaistų gamintojų medikams pateikiamų neparduodamų vaistų pavyzdžių tvarką) 18.12 punkto atitikties Latvijos Respublikos Konstitucijos 100 ir 105 straipsniams bei Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 288 straipsnio trečiai pastraipai <...>

I. Faktinės aplinkybės ir teisiniai pagrindai, reikšmingi pagrindinėje byloje

- 1 2020 m. sausio 8 d. į Konstitucinį Teismą buvo kreiptasi su byla <...>, susijusia su konstituciniu ieškiniu, kurį pareiškė bendrovė SIA EUROAPTIEKA (toliau – ieškovė). <...> [Procesiniai klausimai]

<...> [Procesiniai klausimai]

- 2 2011 m. gegužės 17 d. Vyriausybės nutarimo Nr. 378 dėl vaistų reklamos tvarkos ir taisyklių, reglamentuojančių vaistų gamintojų medikams pateikiamų neparduodamų vaistų pavyzdžių tvarką (toliau – Nutarimas Nr. 378) 18.12 punkte nurodyta: „Draudžiama į visuomenei skirtą vaisto reklamą įtraukti informaciją, skatinančią jį pirkti, grindžiant tokio pirkinio būtinybę vaisto kaina, skelbiant apie specialų pardavimo pasiūlymą arba nurodant, kad vaistas parduodamas kartu su kitais vaistais (įskaitant sumažinta kaina) arba produktais“ (toliau – ginčijama nuostata).
- 3 **Ieškovė** mano, kad ginčijama nuostata neatitinka Latvijos Respublikos Konstitucijos 100 ir 105 straipsnių (toliau – Konstitucija) bei Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 288 straipsnio trečios pastraipos.

Ieškovė – Latvijoje įsisteigusi uždaroji akcinė bendrovė, užsiimanti farmacine veikla; ji priklauso bendrovių grupei, kurios Latvijoje sudaro vieną didžiausių vaistinių ir mažmeninio vaistų platinimo bendrovių tinklą. Nors pagrindinė vaistinės veikla – tiekti vaistus ir teikti farmacinės paslaugas, *Farmācijas likums* (Farmācijas įstatymas) 33 straipsnyje numatyta, kad vaistinės taip pat gali tiekti kitus produktus, pavyzdžiui, skirtus kūno priežiūrai.

2016 m. kovo mėn. ieškovė savo internetinėje svetainėje ir mėnesiniame leidinyje paskelbė apie 15 proc. nuolaidą visiems vaistams, kai perkami bent trys produktai. 2016 m. balandžio 1 d. (**orig. p. 3**) sprendimu *Veselības inspekcijas Zāļu kontroles nodaļa* (Sveikatos inspekcijos vaistų kontrolės skyrius) uždraudė ieškovei platinti reklamą, susijusią su šia nuolaida, remdamasi ginčijama nuostata. Taip ginčijama nuostata apriboja ieškovės saviraiškos laisvę, įtvirtintą Konstitucijos 100 straipsnyje, ir jos nuosavybės teisę, pripažintą Konstitucijos 105 straipsnyje.

Ieškovė teigia, kad ginčijamoje nuostatėje įtvirtintas draudimas taikomas ne tik konkretaus vaisto reklamai, bet apskritai vaistų reklamai. Pirma, ginčijama nuostata apribojama ieškovės teisė visuomenei reklamuoti jos prekės ženklą ir padaryti jį labiau žinomu. Antra, ginčijama nuostata ieškovei draudžiama informuoti vartotojus apie jos prekės ženklo produktą, kuriais prekiaujama

vaistinėse, pardavimo sutarties sąlygas. Atitinkamai dėl toje nuostatoje numatyto draudimo ieškovės vaistinėse sumažėja įprastų klientų ratas. Tačiau klientai turėtų būti laikomi nuosavybe, kaip tai suprantama pagal Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos Protokolo Nr. 1 1 straipsnį.

[Ieškovės teigimu], iš Farmacijos įstatymo, atsižvelgiant į visas jo nuostatas, esmės ir tikslo galima padaryti išvadą, kad įstatymų leidėjas nesuteikė įgaliojimų Vyriausybei priimti taisyklių, kurių turinys būtų toks pat kaip ginčijamos nuostatos. Šiuo klausimu reikia atsižvelgti į tam tikras Sąjungos teisės nuostatas, t. y. į 2001 m. lapkričio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/83/EB dėl Bendrijos kodekso, reglamentuojančio žmonėms skirtus vaistus (toliau – Direktyva 2001/83).

Direktyvos 2001/83 nuostatos susijusios su tam tikrų vaistų reklama, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalį, o ne su bet kokia farmacijos sektoriaus ar apskritai vaistų reklama. Jos nuomone, Direktyvoje 2001/83 numatytas visiškas vaistų reklamos srities suderinimas ir valstybėms narėms draudžiama jų teisės aktuose nustatyti reikalavimus, apribojančius vaistų reklamą labiau, nei tai numatyta toje direktyvoje. Priėmusi ginčijamą nuostatą, Vyriausybė išplėtė Direktyvos 2001/83 90 straipsnyje pateiktą draudžiamų reklamos formų sąrašą. Todėl ginčijama nuostata neatitinka Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 288 straipsnio trečios pastraipos. (orig. p. 4)

- 4 **Institucija priėmusi ginčijamą aktą – Vyriausybė**, mano, kad aptariama nuostata atitinka Konstitucijos 100 ir 105 straipsnius bei SESV 288 straipsnio trečią pastraipą.

Ji pažymi, kad ginčijama nuostata buvo įtraukta į Nutarimą Nr. 378 remiantis Farmacijos įstatymo 5 straipsnio 5 dalimi ir siekiant įgyvendinti Direktyvos 2001/83 nuostatas.

Tai, jog ginčijamoje nuostatoje įtvirtinti griežtesni reikalavimai vaistų reklamai nereiškia, kad Vyriausybė viršijo jai suteiktus įgaliojimus. Ar aptariamoje nuostatoje numatyti reikalavimai atitinka įstatymo leidėjo suteiktus įgaliojimus, turi būti vertinama tiesiogiai atsižvelgiant į Direktyvos 2001/83 nuostatas ir į konkretų tikslą, susijusį su vaistų tiekimu visuomenei. Draudimas reklamuoti vaistus visuomenei pagrįstas visuomenės sveikatos apsauga, atsižvelgiant į per didelės ir nepagrįstos reklamos riziką. Tai aiškiai matyti iš Direktyvos 2001/83 45 konstatuojamosios dalies, kurioje nurodyta, kad nereceptinių vaistų reklama leidžiama išimtiniais atvejais su sąlyga, kad atitinka tam tikrus kriterijus, nustatytus teisės aktuose. Tačiau receptiniams vaistams tokia reklamos draudimo išimtis netaikoma, todėl šiai vaistų kategorijai taikomas absoliutus reklamos draudimas. Direktyvoje 2001/83 esanti vaistų reklamos sąvoka turi būti aiškinama plačiai. Pagal šios direktyvos 87 straipsnio 3 dalį draudžiama bet kokia reklama, kuri skatina vaistus vartoti neprotingai; šis draudimas taikomas ne tik konkrečiam produktui, bet ir neprotingam bet kurių vaistų vartojimui. Taigi, ginčijama

nuostata buvo priimta remiantis Vyriausybei suteiktais įgaliojimais ir įgyvendinant Sąjungos teisės nuostatas.

[Vyriausybė] taip pat pažymi, kad remiantis Tarptautinės sveikatos organizacijos duomenimis, Latvijoje labai plačiai vartojami nereceptiniai vaistai. Ginčijama nuostata priimta siekiant sumažinti nereceptinių vaistų neprotingą vartojimą ir atitinkamai apsaugoti visuomenės sveikatą. Vyriausybės teigimu, skatinimas vartoti nereceptinius vaistus dėl jų kainos (siūlant nuolaidas) yra nepagrįstas ir neteisėtas. **(orig. p. 5)**

II. Latvijos teisės aktai

5 Konstitucijos 100 straipsnyje nustatyta:

„Kiekvienas asmuo turi teisę į saviraiškos laisvę, kuri apima teisę gauti, saugoti ir laisvai skleisti informaciją bei išreikšti savo nuomonę. Cenzūra draudžiama.“

Konstitucijos 105 straipsnyje numatyta:

„Kiekvienas asmuo turi teisę į nuosavybę. Negalima naudotis teise į nuosavybę būdu, kuris prieštarauja viešajam interesui. Naudojimasis teise į nuosavybę gali būti apribotas tik įstatymu. Nuosavybė visuomenės reikmėms gali būti paimama tik pagal specialiu įstatymu nustatytą tvarką ir už teisingą atlyginamą.“

6 1997 m. balandžio 10 d. *Saeima* (Seimas, Latvija) priėmė Farmacijos įstatymą. Minėtas įstatymas įsigaliojo 1997 m. gegužės 8 d. Šio įstatymo 5 straipsnio 5 dalyje nustatyta: „Vyriausybė nustato vaistų reklamos tvarką“.

1999 m. gruodžio 20 d. Seimas priėmė *Reklāmas likums* (Reklamos įstatymas). Minėtas įstatymas įsigaliojo 2000 m. sausio 24 d. Reklamos įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje numatyta: „Papildomi reikalavimai reklamos srityje gali būti nustatyti kituose įstatymuose“. Šio straipsnio 2 dalyje nurodyta: „Vyriausybė nustato papildomus reikalavimus dėl tam tikrų produktų, produktų grupių ar paslaugų reklamos turinio, pateikimo ar skleidimo tvarkos (įskaitant reklamos skleidimo tam tikrose masinio informavimo priemonėse tvarkos)“.

7 2011 m. gegužės 17 d. Vyriausybė, remdamasi Farmacijos įstatymo 5 ir 56 straipsniais ir Reklamos įstatymo 7 straipsniu, priėmė Nutarimą Nr. 378. Nutarimas Nr. 378 įsigaliojo 2011 m. gegužės 21 d. Šio nutarimo 18.12 punkte numatyta: „Draudžiama į visuomenei skirtą vaisto reklamą įtraukti informaciją, skatinančią jį pirkti, grindžiant tokio pirkinio būtinybę vaisto kaina, skelbiant apie specialų pardavimo pasiūlymą arba nurodant, kad vaistas parduodamas kartu su kitais vaistais (įskaitant sumažinta kaina) arba produktais“. **(orig. p. 6)**

III. Sąjungos teisė

- 8 SESV 288 straipsnio trečioje pastraipoje nustatyta: „Direktyva yra privaloma kiekvienai valstybei narei, kuriai ji skirta, rezultato, kurį reikia pasiekti, atžvilgiu, bet nacionalinės valdžios institucijos pasirenka jos įgyvendinimo formą ir būdus“.
- 9 <...> [Kiek tai susiję su Direktyvos 2001/83 tikslais, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo jos 2, 29, 40, 42, 43, 45 ir 46 konstatuojamąsias dalis].

<...> (orig. p. 7)

Direktyvos 2001/83 1 straipsnyje „vaistas“ apibrėžtas kaip „bet kuri vaistinė medžiaga ar vaistinių medžiagų derinys, vartojamas žmonėms gydyti arba ligų profilaktikai; arba <...> bet kuri vaistinė medžiaga ar vaistinių medžiagų derinys, kuris gali būti skiriamas arba duodamas žmonėms jų fiziologinėms funkcijoms atkurti, koreguoti ar pakeisti farmakologiniu, imunologiniu arba metabolitiniu būdu arba nustatyti diagnozę.“

Direktyvos 2001/83 VIII antraštinėje dalyje „Reklama“ 86 straipsnyje pateikta vaistų reklamos apibrėžtis: „šioje dalyje vaistų reklama – tai bet kokia forma teikiama informacija apie vaistus, einanti į žmonių namus ar įstaigas, pirkėjų paieškos veiklą ar siūlomas paskatas, skatinančias vaistų skyrimą, tiekimą, pardavimą ar vartojimą <...>“.

Šios direktyvos 87 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad vaistų reklama turi skatinti protingai vartoti vaistus, pristatydamą juos objektyviai ir nepervercindama jų savybių ir nebūti klaidinanti.

Savo ruožtu tos pačios direktyvos 90 straipsnyje išvardyti draudžiamos reklamos formos <...> [šios nuostatos citata – informacija, kuri negali būti įtraukta į visuomenei skirtą vaistų reklamą].

<...> (orig. p. 8) <...>

IV. Priežastys, dėl kurių Konstituciniam Teismui kyla abejonių dėl Sąjungos teisės aiškinimo

- 10 <...> [Procesiniai klausimai]
- 11 Direktyva 2001/83 į Latvijos vidaus teisę buvo perkelta Nutarimu Nr. 378 <...>. [Teisėkūros klausimai] Europos Sąjungos Teisingumo Teismas yra pripažinęs, kad Direktyva 2001/83 siekiamas tikslas nebūtų įgyvendintas, jeigu valstybė narė galėtų išplėsti joje numatytus įpareigojimus ir įtraukti papildomų reklamos apribojimų. Direktyva 2001/83 vaistų reklamos sritis buvo visiškai suderinta, o atvejai, kai valstybės narės gali priimti nuostatas, nukrypstančias nuo ja patvirtintų taisyklių, aiškiai išvardyti (orig. p. 9) (žr. 2007 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Gintec*, C-374/05, EU:C:2007:654, 20 ir 37 punktus).

Nutarimu Nr. 378 ir jame esančia ginčijama nuostata reglamentuojama vaistų reklamos tvarka. Šio nutarimo 2.1 punkte numatyta, kad jo nuostatos taikomos bet kokios formos komunikacijai, veiklai ar priemonei, skirtai vaistų skyrimui, platinimui ir vartojimui skatinti, įskaitant plačiąjai visuomenei skirtą vaistų reklamą.

Sąjungos teisėje Direktyva 2001/83 įtvirtina suderintas vaistų reklamos srities taisykles. Šios direktyvos 86 straipsnio 1 dalyje sąvoka „vaistų reklama“ apibrėžiama kaip „bet kokia forma teikiama informacija apie vaistus, einant į žmonių namus ar įstaigas, pirkėjų paieškos veikla ar siūlomos paskatos, skatinančios vaistų skyrimą, tiekimą, pardavimą ar vartojimą“. Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad iš minėtos nuostatos teksto, konkrečiai iš žodžių junginio „bet kokia forma“, matyti, kad „Sąjungos teisės aktų leidėjas sąvoką „vaistų reklama“ supranta labai plačiai. Be to, Teisingumo Teismas pažymėjo, kad reklama nėra vien paprasta informacija, t. y., kad iš Direktyvos 2001/83 86 straipsnio 1 dalies teksto matyti, kad pranešimo paskirtis yra esminis reklamos požymis ir pagrindinis elementas, pagal kurį reklama atskiriama nuo paprastos informacijos. Jeigu pranešimu siekiama skatinti vaistų skyrimą, tiekimą, pardavimą ar vartojimą, tai yra reklama, kaip ji suprantama pagal šią direktyvą. Tačiau vien informacinio pobūdžio nuoroda, kuria nesiekama skatinti, nepatenka į šios direktyvos nuostatas dėl vaistų reklamos (žr. 2011 m. gegužės 5 d. Sprendimo *MSD Sharp & Dohme*, C-316/09, EU:C:2011:275,29, 31 ir 32 punktus).

Ieškovė remiasi Teisingumo Teismo sprendimu, priimtu byloje, susijusioje su teisės aktais, pagal kuriuos vaistinėse nustatomos vienodos kainos, ir šiuo klausimu tvirtina, kad tam, kad galėtų numatyti tokį apribojimą, kaip antai įtvirtintas ginčijamoje nuostatoje, teisės aktų leidėjas turi pateikti mokslo tyrimais pagrįstą pateisinimą (žr. 2016 m. spalio 19 d. Sprendimo *Deutsche Parkinson Vereinigung*, C-148/15, EU:C:2016:776, 42 punktą). Vis dėlto ši byla susijusi su laisvu prekių judėjimu ir nepatenka į **(orig. p. 10)** Direktyvos 2001/83 taikymo sritį. Todėl reikia patikrinti, ar ginčijamoje nuostatoje esanti taisyklė gali būti pripažinta reklamos draudimu, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2001/83, ir ar ši direktyva taikytina <...> [pagrindinėje byloje].

Pagal Direktyvos 2001/83 89 straipsnio 1 dalies b punktą vaistų reklamoje turi būti pateiktas vaisto pavadinimas. Tuo remiantis galima padaryti išvadą, kad tik konkretaus vaisto reklama yra „vaistų reklama“. Kalbant apie receptinius vaistus, reikia nurodyti, kad jų reklama absoliučiai draudžiama. Vadinasi, leidžiama tik nereceptinių vaistų reklama. Iš to matyti, kad Direktyvos 2001/83 VIII antraštinės dalies „Reklama“ nuostatos, susijusios su nereceptinių vaistų, kuriuos galima aiškiai identifikuoti, reklama; šiomis nuostatomis nesiekama reglamentuoti vaistinės teikiamų paslaugų reklamos.

Ginčijama nuostata nereikalaujama į reklamą įtraukti specifinės informacijos apie vaistą, kaip antai vaisto pavadinimo, bet pagal ją vaistų reklamoje draudžiama tam tikra informacija, visų pirma ta, kuri skatina pirkti vaistą, pagrindžiant vaisto

pirkimo būtinybę jo kaina. Tuo remiantis galima padaryti išvadą, kad, kiek ginčijamoje nuostatoje daroma nuoroda į produktus, kurie nėra konkretūs vaistai, Direktyva 2001/83 netaikytina. Pagrindinėje byloje aptariama reklama nesusijusi su vaisto pavadinimu. <...> Vadinasi, reikia išnagrinėti, ar ginčijamoje nuostatoje numatyta veikla gali patekti į minėtos direktyvos taikymo sritį.

Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad būtent prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas turi nustatyti, ar atitinkami veiksmai yra reklama ar tam tikra informacijos teikimo forma (žr. 2009 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Frede Damgaard*, C-421/07, EU:C:2009:222, 23 punktą). Jei veikla, į kurią daroma nuoroda ginčijamoje nuostatoje įtvirtintoje taisyklėje, laikytina tam tikra informacijos teikimo forma, o ne vaistų reklama, Direktyva 2001/83 netaikytina.

Taigi, Konstitucinis Teismas daro išvadą, kad <...> [pagrindinėje byloje] siekiant išnagrinėti ginčijamą nuostatą, Direktyvos 2001/83 išaiškinimas turi lemiamą reikšmę. Reikia nustatyti, ar į šios direktyvos taikymo sritį patenka ginčijama nuostata, kuri reglamentuoja vaistų reklamoje esančią informaciją apie vaistų kainas, bet ne informaciją apie patį vaistą (**orig. p. 11**) ir jo pavadinimą. Be to, kyla klausimas, ar Nutarimas Nr. 378 atitinka Direktyvos 2001/83 tikslą suderinti vaistų reklamos taisykles tuo atveju, jei ginčijamoje nuostatoje nurodyta veikla dėl pačio jos pobūdžio nelaikytina vaistų reklama pagrindinėje byloje. Nutarimo Nr. 378 tekste minėta veikla vadinama vaistų reklama. Pagal Direktyvos 2001/83 87 straipsnio 3 dalį leidžiama vaistų reklama, jei ji skatina protingai vartoti vaistus, nepervertindama jų savybių. Vadinasi, apribojimai, nustatyti vaistų reklamoje pateiktos informacijos turiniui, gali būti susiję su vaisto savybėmis, bet ne su jo kaina.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, kyla pagrįstų abejonių dėl to, ar Nutarimas Nr. 378 atitinka Direktyva 2001/83 siekiamą tikslą suderinti vaistų reklamos taisykles ir ar ši direktyva buvo tinkamai perkelta į nacionalinę teisę.

- 12 Iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos matyti, kad direktyvoje nustatyti apribojimai turi būti aiškiai numatyti nacionalinės teisės aktuose (žr. 1988 m. balandžio 27 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija / Prancūzija*, 252/85, EU:C:1988:202, 19 punktą). Ginčijamoje nuostatoje esančio draudimo neapima nė viena Direktyvos 2001/83 90 straipsnyje numatyta draudžiamos reklamos forma. Taigi, kyla klausimas, ar valstybė narė gali išplėsti Direktyvos 2001/83 90 straipsnyje uždraustos reklamos formų sąrašą ir įtvirtinti naują draudimą nacionalinėje teisėje.

Siekiant perkelti direktyvą į nacionalinę teisę, iš esmės reikia išaiškinti atitinkamos direktyvos tekstą (žr. 2005 m. birželio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *VEMW ir kt.*, C-17/03, EU:C:2005:362, 41 punktą). Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad kitų reikalavimų, nei aiškiai numatyti Direktyvos 2001/83 90 straipsnyje, suderinamumas su ta direktyva gali būti vertinamas aiškinant, pavyzdžiui, ar nagrinėjami draudimai atitinka Direktyvos 2001/83 tikslą – protingą vaistų vartojimą – ir būtinybę apriboti

pernelyg didelę ir nepagrįstą reklamą, kuri gali paveikti visuomenės sveikatą (žr. 2007 m. (**orig. p. 12**) lapkričio 8 d. Sprendimo *Gintec*, C-374/05, EU:C:2007:654, 35 ir 55 punktus).

Vadinasi, Direktyvos 2001/83 87 straipsnio 3 dalis galėtų įpareigoti valstybes narės priimti teisės nuostatas, pagal kurias visuomenei skirta vaistų reklama skatintų protingą jų vartojimą. Kitaip sakant, Konstitucinio Teismo manymu, valstybės narės teisės nuostatos, kurios nėra tiesiogiai nurodytos Direktyvos 2001/83 90 straipsnyje ir nesusijusios su tuo straipsniu draudžiamos reklamos formomis, tačiau skatinta protingai vartoti vaistus, galėtų būti suderinamos su minėta direktyva.

Iš ginčijamos nuostatos matyti, kad pagal ją draudžiama į vaistų reklamą įtraukti informaciją, skatinančią pirkti vaistą, pagrindžiant tokio pirkinio būtinybę vaisto kaina. Teisingumo Teismas analizavo vaistų kainos klausimą byloje, susijusioje su laisvu prekių judėjimu, kurioje jis nagrinėjo, ar valstybės narės piliečiai gali įsigyti receptinius vaistus paštu skirtingomis sąlygomis nei tos, kai jie šiuos vaistus perka vaistinėje, įsiteigusioje jų pačių valstybėje narėje. Teisingumo Teismas pripažino, kad dėl kainų konkurencijos gali turėti naudos pacientas, jeigu tai leistų siūlyti vaistus palankesniais kainomis nei tos, kurias tuo metu yra nustačiusi atitinkama valstybė narė. Asmenų ir jų sveikatos veiksminga apsauga reikalauja, be kita ko, kad vaistais būtų prekiaujama protingomis kainomis (žr. 2016 m. spalio 19 d. Sprendimo *Deutsche Parkinson Vereinigung*, C-148/15, EU:C:2016:776, 43 punktą). Vadinasi, reklama, susijusi su vaistų kaina, ne visada prieštarauja Direktyva 2001/83 siekiamam tikslui skatinti protingai vartoti vaistus.

Taigi, Konstitucinis Teismas turi patikrinti, kiek tai susiję su ginčijama nuostata, ar protingai vartoti vaistus skatina aplinkybė, kad pagal taisykles dėl visuomenei skirtos vaistų reklamos draudžiama nurodyti apie vaistams taikomas nuolaidas, skatinančias įsigyti vaistą, įtrauktą į pasiūlymą su kitais vaistais. Draudimas reklamuoti plačiai visuomenei vaistus pagrįstas visuomenės sveikatos apsauga, atsižvelgiant į „per didelės ir nepagrįstos reklamos“ riziką. Tai aiškiai matyti iš Direktyvos 2001/83 45 konstatuojamosios dalies, kurioje nurodyta, (**orig. p. 13**) kad nereceptinių vaistų reklama leidžiama išimtiniais atvejais su sąlyga, jog atitinka esminius kriterijus, nustatytus teisės aktuose.

Vadinasi, tuo remiantis galima padaryti išvadą, kad pagal Direktyvos 2001/83 87 straipsnio 3 dalį valstybėms narėms leidžiama uždrausti tokias vaistų reklamos formas, kurios laikytinos per didelę ir nepagrįstą vaistų reklamą, kuri gali daryti poveikį visuomenės sveikatai. Be to, nagrinėjamo reikalavimo tikslas yra ne apriboti su konkrečiu produktu susijusią vaistų reklamą, bet apskritai neprotingą vaistų vartojimą.

Tam, kad įvertintų ginčijamos nuostatos atitiktį galiojančioms viršesnėms teisės nuostatoms, Konstitucinis Teismas turi nustatyti, ar ta nuostata, kuria siekiama uždrausti bet kokią per didelę ir nepagrįstą vaistų reklamą, atitinka Direktyva 2001/83 siekiamą tikslą.

13 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, galima padaryti skirtingas išvadas, t. y.:

1. Ginčijamoje nuostatoje nurodyta veikla turi būti laikoma ne reklama, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2001/83, bet informacine nuoroda; tuo atveju Direktyva pagrindinėje dalyje netaikytina.

2. Direktyva 2001/83 [vaistų reklamos sritis] buvo visiškai suderinta, tad valstybės narės privalo paisyti šios direktyvos 90 straipsnyje nustatytų apribojimų, susijusių su vaistų reklama; jos negali išplėsti draudžiamų reklamos formų sąrašo ir nacionalinėje teisėje numatyti papildomų reikalavimų.

3. Nors Direktyvos 2001/83 90 straipsnyje nėra draudimo, kaip numatytasis ginčijamoje nuostatoje, valstybės narės turi teisę priimti taisykles, skirtas užkirsti kelią bet kokia per didelėi ir nepagrįstai reklamai, kuri prieštarauja ta direktyva siekiamam tikslui ir skatina neprotingai vartoti vaistus.

Konstitucinis Teismas mano, kad ginčijama nuostata yra teisės nuostata, reglamentuojanti vaistų reklamą. Jo teigimu, pagal Direktyvą 2001/83 gali būti leidžiama tokia taisyklė, kaip antai įtvirtinta ginčijamoje nuostatoje, su sąlyga, kad ji atitinka aptariamą direktyvos tikslus.

Taigi, <...> [pagrindinėje byloje] svarbu nustatyti, ar pagal Direktyvą 2001/83 neleidžiamas draudimas, kaip antai numatytas ginčijamoje nuostatoje, (orig. p. 14) kiek tai susiję su informacija, kurią galima įtraukti į visuomenei skirtą vaistų reklamą. Nors Teisingumo Teismas jau nagrinėjo Direktyvą 2001/83, išlieka abejonių, ar ši direktyva iš tiesų draudžia valstybėms narėms jų teisės aktuose nustatyti skirtingus visuomenei skirtos vaistų reklamos apribojimus, nei numatyti minėtos direktyvos 90 straipsnyje, kuriame pateiktas draudžiamų reklamos formų sąrašas.

Taigi nagrinėjamos bylos baigtis priklauso nuo Sąjungos teisės išaiškinimo. [Pagrindinės bylos] aplinkybės pateisina prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, <...> pagal <...> Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnį *Satversmes tiesa* (Konstitucinis Teismas)

nusprendžia:

1. Pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

1.1. Ar veikla, kuri nurodoma ginčijamoje nuostatoje, laikytina vaistų reklama, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/83 VIII antraštinę dalį „Reklama“?

1.2. Ar Direktyvos 2001/83 90 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiamas valstybės narės teisės aktas, kuris išplečia

draudžiamų reklamos formų sąrašą ir nustato griežtesnius apribojimus, nei aiškiai numatyti šiose 90 straipsnyje?

1.3. Ar laikytina, kad pagrindinėje byloje aptariamu teisės aktu apribojama vaistų reklama siekiant skatinti protingai vartoti vaistus, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/83 87 straipsnio 3 dalį? (orig. p. 15)

2. Sustabdyti bylos nagrinėjimą, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priims prejudicinį sprendimą.

<...> [procesiniai klausimai]

Šis sprendimas yra galutinis.

<...> [parašai] (orig. p. 16) <...>

DARBINIS VERTINIMAS